

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efternavn Viet dato, sted (by ell. sogn og amt)

01 26.01.2024

FOR ANSATTE I KOMMUNER, REGIONER OG FELLESKOMMUNALE VIRKSOMHEDER

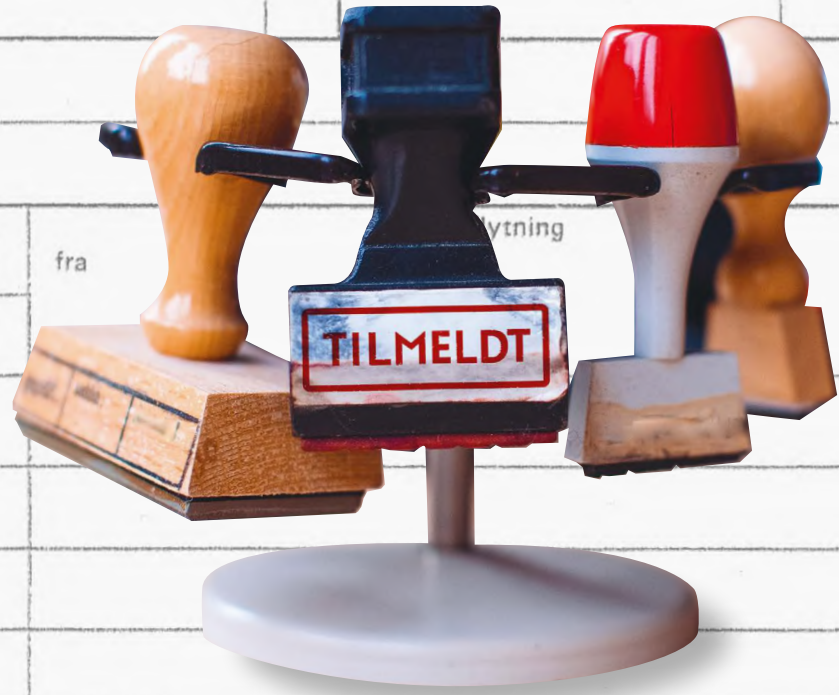
KOMMUNALBLADET

Navn Køn Personnr. *) Lb. nr. Fødested

Folkeregistret fylder rundt

For 100 år siden blev folkeregistrene etableret, og siden er de blevet den myndighed, der binder velfærd, ydelser, skat, politi, forskning ... ja, hele samfundet sammen. Læs om historien og de mange opgaver, HK'erne klarer i folkeregistrene.

[Side 20](#)

Børn under 15 år

Anm.

Flytninger til og fra kommunen

Dato for anmeldelse

Dato for flytning

fra

flytning

Dato for anmeldelse

Dato for flytning

Folkeregistret: Velfærdssamfundets fundament fylder rundt

Mange taler om "tillid" som den usynlige sammenhængskraft i samfundet, og folkeregistrene er i så fald den datamæssige sammenhængskraft i Danmark – den som binder borgere, myndigheder, instanser og velfærd sammen.

Man kan sige, at folkeregistrene udgør hele fundamentet for vores samfund, velfærd og forvaltning. At holde styr på borgerne er krumtappen i stort set al forvaltning og administration, hvad enten det handler om bopæl, CPR, familieforhold osv.

Derfor er det også værd at fejre, at det i 2024 er 100 år siden, Folkeregistrene blev vedtaget ved lov af 14. marts 1924.

Fra folketællinger og kirkebøger til digitale databaser

Det var en skøn blanding af behov og omstændigheder, der gjorde, at politikere og især de lokale sognekommuner

EFTERSPURGTE, JA NÆRMEST KRÆVEDE

folkeregistre. Norge havde været i gang i nogle år, men i Danmark var åbenbart endnu ikke klar til folkeregistrene.

Kirkebøger og folketællinger var stadig omdrejningspunktet for at holde mandtal og styr på sognets og landets borgere. Den første folketælling fandt sted i 1769, og for hver person skulle oplyses adresse, navn, alder, ægteskabelig stilling, stilling i husstanden samt erhverv.

Fra 1845 kom der oplysning om fødested og eventuelle handikap. I 1855 kom der oplysning om trossamfund. I 1880 registreres for første gang personer, der er midlertidigt til stede eller fraværende på folketællingsdagen.

Fra 1901 kom der flere detaljer om adresse, indkomst- og formueforhold.

Men flere forhold gjorde, at samfundet generelt – især (sogne)kommuner – pressede på for at få folkeregistre. Første verdenskrig især var en kraftig motivationsfaktor. For det første havde man brug for korrekte

adresser, hvis man igen fik brug for at mobilisere soldater til krig.

For det andet bøvlede man med, at de såkaldte rationeringsmærker til kød, sukker og smør blev uddelt til de rette modtagere, da tildeling bl.a. var baseret på størrelsen af husstanden.

Velfærdssamfundet koster

I starten af århundredet ser man også den spæde start på velfærdssamfund med fattigdomshjælp, sygesikring m.v. - og det koster.

Skatteopkrævning bliver derfor strengt nødvendig, og man har brug for korrekte og helt opdaterede folkelister – og der duer en folketælling hvert 10. år ikke.

Samtidig bliver stemmeberettigede til valg også en ny faktor, især med valgloven i 1915, hvor kvinder og tjenestefolk får stemmeret.

Det kræver, at der er styr på,

En faktor var, at mange mænd ikke stod ved deres økonomiske forpligtigelser, når de havde “horet” udenom, men ikke ville betale underholdsbidrag.

hvor kvinder og tjenestefolk bor, hvilket ikke tidligere har været relevant. Man vidste nok, hvor “manden i huset” boede.

En sidste faktor var, at for mange mænd – de såkaldte “alimenteranter” – ikke stod ved deres økonomiske forpligtigelser, når de havde “horet” udenom eller havde krævet skilsmisse, men ikke ville betale underholdsbidrag, som det hed dengang. Nu bare børnebidrag.

Regeringskommissionen nedsættes

Det var dette sammensurium af faktorer, der udløste et pres på den siddende regering ikke mindst fra købstadsforeningen og sammenslutningen af sognerådskommuner. Regeringen valgte i 1920 at nedsætte en kommission.

Københavns Kommune var dog utålmodig og kunne ikke

Interiør med arkivskabe i Folkeregistret på det gamle rådhus i Hjørring omkring 1928.

vente på udvalgsarbejdet, så man gik solo. 1. februar 1923 oprettede Københavns Kommune i fællesskab med Gentofte og Frederiksberg Kommuner et folkeregister – baseret på en lokal folketælling samme dag som oprettelsen.

Nogenlunde samtidig færdiggør kommissionen sit arbejde. Hjørnестenen i betænkningen er, at folkeregistret skal være hele fundamentet for en god offentlig administration. Personoplysninger skal ikke tjene en isoleret opgave, men skal være den base, som administration og forvaltning hviler på.

En visionær og forudseende

strategi, som hele den offentlige sektor har glæde af 100 år senere.

Et mindre slagsmål gik på, hvem der skulle føre registret. Skulle kirken, politiet eller kommunen? Men det endte altså hos sidstnævnte.

Loven indeholder en klar instruks om, hvordan et register skulle opbygges - nemlig i tre dele:

Hovedregistret: Bestod af hovedregisterkort, hvorpå alle oplysningerne om de optagne personer anførtes. Hovedregisterkortene fandtes i to varianter, som enkeltkort og som familie-

kort. På familie kortene anførtes mand og kone samt hjemmeboende børn under 15 år. Alle andre personer havde enkeltkort. Disse kort opbevarede i kasser efter nærmere regler

Navneregistret: Bestod af navner registerkortene, der var indgangsregister til hovedregistret. Alle på enkeltkort skulle have et navnekort, mens der for familie kort kun skulle udskrives navnekort for personen, der stod øverst på dette kort.

Det var dog tilladt at skrive et kort for samtlige personer på familie kortet.

Afgangsregistret: Her anbragtes hovedregisterkort for personer, som fraflyttede kommunen, døde eller forsvandt, samt for kvinder der havde indgået ægteskab.

Et cirkulære fra august 1924 bestemmer herefter, at folkeregistrene i praksis skal fungere fra onsdag 5. november 1924.

Det skete ved, at særligt beskikkede personer omdelte skemaer til udfyldelse 5. november til samtlige personer, der den pågældende dag var bosat eller midlertidigt opholdt sig i kommunen.

Skemaet skulle udfyldes med følgende oplysninger:

Fulde navn, køn, stilling/erhverv, bopæl, fødselsdag/-år samt fødested, statsborgerforhold, ægteskabelig stilling, stilling i husstanden, tilflytningsår og fraflytningssted, medlemskab af folkekirken og/eller valgmenighed.

Folkeregistrene efter krigen

De næste knap 20 år lever folkeregistrene et relativt roligt og stabilt liv. Men det ændrer 2. verdenskrig på. Først og fremmest får folkeregistrene en kæmpe opgave med at udstede de pligtige legitimationskort, som alle borgere skulle bære.

Men krigen ødelægger bogstavelig talt også folkeregistrene, fordi rigtig mange rådhus og dermed folkeregistrenes kartoteker bliver bombet, fjernet eller beskadiget i brande.

Derfor måtte folkeregistrene efter krigen i gang med en større rekonstruktion, hvilket blandt andet krævede en større folketælling.

Næste større nedslag kommer i 1956, hvor den nye teknik – hulkortet – forløberer for elektroniske databaser, bliver introduceret.

Og med hulkort-teknologien kommer folkeregistrene til at stå helt centralt som myndigheden med vitale oplysninger om borgerne.

I løbet af 1960'erne står det dog klart, at den noget gammeldags metode med at registrere borgere via fysiske kartotekskort, ikke er tilstrækkelig, fordi der i horisonten lurer en ny udfordring, nemlig indførelse af kildeskatten.

Løbenumre eller personnumre?

Den nye skatteform kræver edb og ikke mindst et effektivt folkeregister, der kan levere data til skattevæsenet.

I 1963 kommer en betænkning om fremtidens personregistrering. I referater fra arbejdsgruppen føg gnisterne mellem deltagerne om fremtidens personnummersystem.

Nogle talte varmt for løbenumre, men flertallet stod dog fast på et ti-cifret personnummer, blandt andet inspireret af gode erfaringer fra Sverige. Sekretariatet for Personregistrering blev derfor etableret i 1965 med det formål at udarbejde konkrete forslag til en ny folkeregisterlov, inden kildeskatten skulle

indføres i 1970.

De kommende to år bliver hektiske med etablering og forberedelse, men 2. april 1968 bli-

ver Det Centrale Personregister endelig oprettet.

Og i oktober 1968 udsendes personnummerbeviser til samtlige borgere registreret i CPR.

Tidslinje for folkeregistrene

1916: Bogense byråd forslår på årsmødet i Den danske Købstadsforening, at der bliver tvungen anmeldelse af til- og fraflytning fra kommuner. Den første kim til folkeregistre er hermed lagt.

1920: Regeringen nedsætter en folkeregisterkommission.

1923: Københavns Kommune opretter 1. februar 1923 på eget initiativ et folkeregister, der også omfatter Frederiksberg og Gentofte Kommuner.

1924: Lov nr. 57 af 14. marts 1924 – Lov om Folkeregistre – vedtages.

Kø ved skranken til Folkeregistret på Herlev Rådhus i begyndelsen af 1970'erne.

Kilder/læs mere:

- Folkeregistreringen 75 år i 1999: bit.ly/75aar1999
- 50 år med følsomme tal: bit.ly/50aartal
- CPR Danmarks folkeregister: bit.ly/cprdk
- Udviklingen på CPR-området: bit.ly/udvik2009

Folkeregistre er myndighed for bopæl og adresse

- Folkeregistre er myndighed for, at borgere i Danmark står korrekt registreret med bopæl og adresse i CPR.
- Hvis kommunen vurderer, at en borger er forkert registreret i CPR, skal kommunen undersøge sagen og træffe forvaltningsretlig afgørelse. Borgeren kan klage over afgørelsen til CPR-kontoret under Indenrigsministeriet
- Som borger har man pligt til at meddele flytning til kommunen inden for 5 dage – ellers kan der tildeles bøder.
- EU-borgere og borgere, som tilflytter fra et andet nordisk land, har pligt til at anmelde tilflytning, hvis opholdet skal vare over 6 måneder. For personer fra "3. lande" er grænsen tre måneder.

De vigtigste love mv:

- CPR-lov: Nr. 1010 af 23. juni 2023 bit.ly/cpr1010
- Bekendtgørelse om Folkeregistrering: Nr. 862 af 13. juni 2023 bit.ly/bekendt862
- Vejledning om folkeregistrering af 26. oktober 2023 bit.ly/vejledning2610

1956: Kartoteksbaseret folkeregister.

1963: Betænkning om fremtidig personregistrering.

1965: Sekretariatet for Personregistrering oprettes.

1968: 2. april er CPR officielt i luften.

1968: I oktober får alle borgere tilsendt et personnummerbevis.

“Wo ist doch das Einwohnermeldeamt?”

Sønderborg er ikke bare usædvanlig smuk, den er som hele det sønderjyske område også usædvanlig i dens palette af opgaver. Pendlere, personregistrering, tyskkundskaber, vielser og ikke mindst udenlandske studerende og indrejsende fylder meget.

Lisbeth Toft Christensen går jævnlgt de fem minutter fra den toptunede nye borger-service i Sønderborg til det gamle rådhus for at dykke ned i arkivskabene og finde gamle kirkebøger håndskrevet med sirlig skrift.

- Det sker for eksempel, hvis en borger har brug for en personattest og ikke er verificeret endnu, så skal vi verificere vedkommende via de gamle bøger og bekræfte, at de oplysninger, der står i bøgerne, stemmer overens med, hvad der står i det digitale system, fortæller Lisbeth.

I Danmark er det normalt kirkekontorerne, der klarer navne til nyfødte, navneændringer, dåbs- og fødselsattester m.v., men i Sønderborg og resten af

Sønderjylland, er det Folkeregistret, der klarer den opgaven – og sådan har det været lige siden genforeningen i 1920.

Og sådan er Sønderborg – ligesom det meste af Sønderjylland – anderledes.

I borgerservice ligger også et ICS-kontor, der har et tæt samarbejde med Folkeregister og Borgerservice, når ansøgninger fra udenlandske statsborgere skal behandles, så de kan få en opholds- og arbejdstilladelse. ICS er forkortelse for “International Citizen Service”.

- Når personen eller rettere familien har været hos ICS, går de direkte over til os, hvor vi så får dem oprettet i CPR og udsteder et midlertidigt sundhedskort og til-

Lisbeth Toft Christensen har stadig brug for at finde oplysninger i de gamle bøger, selv om folkeregistret i Sønderborg er digitalt.

knytter en folkeregisteradresse. Så er de ligesom i gang, forklarer Henrik Hjortkjær, afdelingsleder i Job- & Borgerservice.

Som noget andet særligt gælder, at der findes rigtig mange

tysktalende, herunder det tyske mindretal i det sønderjyske, hvor service, papirarbejde og sagsbehandling ofte sker på tysk, fortæller Lene Sloth, leder af borgerservice/folkeregister.

... Tidslinje for folkeregistrene

1981: Kommunale brugere får terminaladgang til CPR.

1991: Sekretariatet hedder nu CPR-kontoret.

1991: CPR flytter fra Datacentralen til CSC – nærmest et “system-Big Bang” uden en plan B. Operationen lykkedes.

1991: Folkeregistrenes pligt til stadig at opbevare og føre kortkort over borgere forsvinder.

1997: Nyt CPR tegnsæt indføres. Fra 31 bogstaver til det nye tegnsæt med 114.

cpr

Det Centrale Personregister

Lene Sloth og Henrik Hjortkjær servicerer mange udenlandske borgere, både tyske jobpendlere og udenlandske SDU-studerende.

- Derfor kan de fleste medarbejdere tale tysk. Ikke nødvendigvis 100 procent flydende, men nok til at kunne betjene de fleste tysktalende. Så det er et krav til vores folk, at de kan tysk i et vist omfang, så de i hvert fald kan håndtere en lettere ekspedition.

Vielsesturisme kræver flere giftefogeder

Tyskkundskaber gør sig også gældende i betjeningen af de tusindvis af især tyske pendlere, der arbejder i området, og som får brug for hjælp i Job- og Borgerservice – hvis de bliver syge og skal have danske sygedagpenge.

Vielser er en anden kæmpe opgave i Sønderborg – den såkaldte vielsesturisme.

Alene i de første otte måneder af 2023 havde man cirka 750 viel-

ser, hvoraf tre fjerdedele af dem var udenlandske borgere.

- Derfor har vi fire medarbejdere, der også er giftefogeder, og som har faste vagter fredage og lørdage, hvor de står for vielser rundt om i kommunen, fortæller Lene Sloth.

Endnu større sprogkundskaber er nødvendige, når ICS, Folke-register og Borgerservice over to dage klarer al det administrative arbejde med indrejse og registrering af de cirka 350 udenlandske studerende, der hvert år starter på SDU i Sønderborg.

- Vi allokerer simpelthen to fulde dage i vores kalender til opgaven og får det hele klaret. Men der er altså brug for mere end tyskkundskaber. Engelsk og hvad vi ellers kan, kommer i brug, siger Lene Sloth.

Opgaver i folkeregistret (ikke udtømmende)

- Adresse- og andre former for beskyttelse i CPR
- Bopælsattester
- Adresseforespørgsler
- Almindelige flytninger
- Bøder – for sent anmeldt flytning
- Logivært og partshøring af borgere
- Børneflytninger – partshøring
- Indrejser fra udlandet
- Advis i CPR
- Valg (FT, EU, kommunalvalg, folkeafstemninger)
- Valgret i forbindelse med udlandsdanskere
- Grundlovsceremonier (nye statsborgere)
- Vejregister – ændringer i adresser fra Byg og Bolig
- Indsatte/løsladelse af fængslede i forhold til CPR og sygesikring
- Ukendt adresse – opfølgning på hvor er borgeren
- Kontrol af udenlandske statsborgere, bor de stadig i Danmark?
- Returpost – borger bor ikke på adressen
- Sygesikring
- Advisbehandling (navneændring, genindrejse, nymummerering, indrejse, genfinding og børn)
- Bestilling af sundhedskort
- Tildeling af ny læge, gruppeskift
- Ændring i lægepraksis
- Refusion sygesikringsgruppe 2
- Myndighedsindberetninger (vielser, indsættelse, løsladelse, o.l)
- Bopælsager fra Kontrolgruppen
- Vielser
- Undersøgelser i arvesager.

2000: Ny CPR-lov, hvor blandt andet Datatilsynet og Persondataloven ser dagens lys.

2005: Borgere kan selv melde flytning – CPR er nøglen.

2006: Lige før jul er der kæmpe konvertering af data i CPR-systemet, så vejkode, adresser, ejendomskoder, registre og navne passer til de nye kommunegrænser.

2007: borger.dk etableres og dermed uddør den kendte "Flyttemappe" fra PostDanmark.

2008: (cirka): Danmark skal have et nyt CPR-system, fordi alle talmuligheder er opbrugte.

Arbejde i Folkeregistret er fyldt med myter og manuelt arbejde

Karina og Heidi arbejder i Folkeregistret i Aalborg Kommune og fortæller her om nogle af de opgaver, der fylder meget hos dem – også om de opgaver, som ingen tænker på ligger i Folkeregistret. Og hvis man tror, at alt bare er digitaliseret, så er det en myte af de store.

Det er lidt sjovt, at det med årstal og *hvornår-var-det-nu-det-var?* kan opleves forskelligt.

- Jeg troede da bestemt, at Folkeregistret var ældre end 100 år, for har man ikke altid registreret bopæl, lyder det fra Karina Nielsen, specialist i Folkeregistret i Aalborg Kommune.

Omvendt med hendes kollega og specialist Heidi Lyngby, der tænkte Folkeregistret som noget yngre, fordi CPR-nummeret ikke er mere end godt 50 år.

Til gengæld har de begge ualmindeligt godt styr på arbejdet i Folkeregistret og vil gerne fortælle om deres opgaver.

Men lad os slå fast med det samme. Et folkeregister er så meget. Meget mere end et sted hvortil man meddeler flytning og udsender sundhedskort ved lægeskift.

Folkeregistret er myndighed med stort M, hvilket betyder, at de har myndighed til at bestemme, hvad din adresse er. De kan melde folk "forsvundet", altså de facto lukke for MitID, Nemkonto, og adgang til læge. De kan eftersøge personer, og de kan afgøre, hvor et barn i en skilsmisse-konflikt reelt bor.

Mange skal kontrolleres

Det betyder, at der ud over myndighedsudøvelsen også er kontrolarbejde, sagsbehandling, partshøring og meget andet af det tunge forvaltningsmæssige arbejde.

- Folk er slet ikke klar over alle de opgaver, som ligger i Folkeregistret, forklarer Heidi.

Inden for det seneste år er der kommet stort fokus på de såkaldte "spøgelsesborgere" – altså personer uden dansk statsborger-

skab, men bosiddende i Danmark. Alene i Aalborg har man 10.716 sager, altså personer, der skal kontrolleres – endda med fast opfølgning hver tredje måned - for at undersøge, at de stadig har indkomst og har bopæl der, hvor de står tilmeldte.

En anden stor opgave er de såkaldte "børneflytninger". I antal slet ikke så mange som med spøgelsesborgere, men sagsbehandling er tungere.

Problematikken opstår, hvis skilte forældre giver modstridende oplysninger om, hvor barnet har bopæl – som bl.a. har betydning for ydelser og tilskud.

Og her dukker en misforståelse op, forklarer Karina.

- Det er godt nok Familieretshuset, der fastsætter samværsret, men det er Folkeregistret, der kan afgøre, hvor barnets bopælsadresse reelt er, altså

hvor barnet reelt sover mest. Og den afgørelse kræver rigtig meget sagsbehandling, kommunikation og partshøring.

Opfølgning hver måned

Og sådan kan Heidi og Karina blive ved med at remse små store opgaver op.

En af de lidt mere specielle er at tjekke op på "personer uden fast adresse". Det kan være hjemløse, folk der ikke lige har fundet sig en bopæl, mennesker der bor i kolonihaver mv.

Også her er der en del sagsbehandling og kontrolarbejde, for reglen er, at Folkeregistret skal følge op på en sådan person HVER måned.

Det kan være at prøve at ringe til personen eller kontakte en eventuel sagsbehandler, ydelsesmedarbejder, tandplejen, psykiatrien eller andre mulige steder,

Det bokser Folkeregistret med

■ **E-flyt:** Systemet er ofte sat op sådan, at systemet ikke automatisk godkender logivært-svar, børneflytninger mv. Disse skal derfor behandles manuelt, hvor der skal udsendes breve, partshøring, logierklæringer mv. Desuden har E-flyt været plaget af lange svartider.

■ **Kolonihavebeboelse:** Borgere får modstridende beskeder fra kommunen, fordi to forvaltninger arbejder under to lovgivninger, der strider mod hinanden, nemlig CPR-lov og Planlov. Den første siger, at en person skal tilmeldes den adresse, hvor han/hun har ophold, også en kolonihaveadresse. Planloven siger, at man ikke må bo helårs i kolonihaver.

■ **Spøgelsesborgere:** Folkeregistre bruger mange ressourcer på at kontrollere, at borgere ikke står med dansk bopæl i CPR-registret, selv om de sandsynligvis er udrejste. Der er enorm politisk fokus på problematikken, fordi spøgelsesborgere giver uberettiget bloktilskud.

Karina Nielsen og Heidi Lyngby har mange forskelligartede opgaver som specialister i Folkeregistret.

hvor en sådan borger kan tænkes at henvende sig for at høre, om vedkommende har haft kontakt, eller man ved noget.

- Hvis der er tale om en reelt hjemløs, så får vedkommende en særlig kode i systemet, sådan at vedkommende i princippet får lov at være sig selv. Med andre typer borgere holder vi fast i den månedlige kontrol og eftersøgning, understreger Heidi.

Og det er her, hvor Folkeregistret i sidste instans, typisk efter seks måneder, kan melde en person "forsvundet", sådan at man lukker Nemkonto, MitID, læge mv.

Valgarbejdet er en manuel proces

I den lidt mere hyggelige ende af opgaveskalaen ligger valgarbejdet, dvs Folketingsvalg, Europaparlamentsvalg, kommunalvalg og folkeafstemninger.

Hvis valgdatoen er kendt, begynder forberedelse måske et halvt år forinden med at ud-

arbejde drejebøger og bestille materiale, det vil sige valgkort, blyanter, brevstemmekort, bokse og alt det, der bruges ved et valg.

I ugerne op til er brevstemme-delen en enorm opgave, fordi der er så ufatteligt mange trin i at behandle hver enkelt brevstemme.

Hver brevstemme skal puttes i kuvert, sorteres, i bokse, sprættes op igen, krydstjekkes med lister, underskrives, have et stempel, tilbage i kuvert og så endelig optælles – for bare at nævne udvalgte trin.

- Det er en ekstrem manuel arbejdsproces, som vi virkelig bruger meget tid på. Og endnu værre er det ved valg, som pludselig bliver udskrevet. Der bliver hele valgprocessen presset sammen til få uger, siger Karina.

På trods af højt arbejdspress er det netop de mange forskellige typer opgaver, der gør, at hverken Heidi eller Karina kan drømme om at arbejde andre steder end i Folkeregistret. ✓

Folkeregistret i Aalborg Kommune ca. 1965. PRIVATFOTO

■ Borgere mangler

indsigt: Der mangler, hos mange, en basal forståelse for betydning af korrekt adresse – fx at man bare lige kan få c/o adresse. Men med adresse følger OGSÅ en række rettigheder (ydelse, skolevalg mv).

■ Kompetencer: Opgaverne er gået fra mange lette/rutineprægede opgaver til tungere sagsbehandling med partshøring og afgørelse i flyttesager, på sygesikringsområdet m.v. Det kræver nogle andre kompetencer. Dertil fokus på procesoptimering, hvorfor medarbejderne skal være mere innovative og nytænkende.

KILDER: MARK JENSEN, FMD, BORGERSERVICE DANMARK. LENE HARTIG DANIELSEN, BORGERSERVICECHIEF AARHUS KOMMUNE MFL.

To medarbejdere sorterer kartotekskort i Folkeregistret i 1970'erne. PRIVATFOTO

Hold nu kæft, jeg elskede de folkeregisterkort

Vera Warncke blev ansat i Folkeregistret 1963 i Løgumkloster Kommune. Det var dengang, borgerne stod opført i folkeregistret med hovedkort og et navnekort. Vera var med hele vejen fra kartotekskort over hulkort til CPR-registret – men intet slog de gamle hovedkort.

— Jamen, det var en sorgens dag. Jeg var simpelthen så ked af det den dag, de skulle pakkes ned og sættes i depot i kælderen.

Og "de" er i den forbindelse de kartotekskort, som Vera Warncke siden 1963 møjsommeligt havde udfyldt og passet på. Næsten som hendes syv børn i virkeligheden.

Hovedkortet, navnekortet og afrejsekortet var hendes tre "børn" i Folkeregistret i Løgumkloster Kommune.

Så selv om kommunerne i 1981 ikke længere havde pligt til at have de gamle kartotekskort over borgere, så blev Vera ved i Løgumkloster.

I første omgang, altså da CPR

kom i 1968, var det mest fordi, man ikke helt stolede på det nye system, men senere var det fordi, de gamle kort gemte på særlige oplysninger, for eksempel om separation, om personen var i militæret, i fængsel eller andet, som kunne være relevant at vide hos kommunen.

De særlige bemærkninger

- Jamen, der var så meget guld gemt på de gamle kort, fordi vi skrev de særlige bemærkninger om personen bag på hovedkortet.

Faktisk blev hun ved med at føre det gamle kartotek til 1990, hvor stort set alle andre kommuner var stoppet for længst.

- Ja, Løgumkloster var nok en

af de allersidste i Danmark. Men jeg kunne ikke nænne at skille mig af med dem. De var et halvt ægteskab for mig, de var jo mine kort, siger Vera, mens hun laver en omfavnende bevægelse om de imaginære kort.

På et tidspunkt arbejdede Vera i tre forskellige, men parallelle, systemer – nemlig med kartotekskortene, hulkort-systemet med personoplysninger og CPR-registret.

Regnelæreren

Det stod ellers ikke skrevet i kortene, at Vera skulle få en 52-årig karriere i den kommunale verden – 44 år i Løgumkloster Kommune og de sidste 8 år i Tønder Kom-

mune, som Løgumkloster blev en del af ved reformen i 2007.

I et frikvarter på skolen stod den dengang 15-årige Vera ude i skolegården. Hendes regnelærer kom over til hende og spurgte, om hun egentlig havde fundet en læreplads.

"Næh, ikke rigtig", lød svaret tilbage.

Nu var det sådan, at regnelæreren samtidig var borgmester i byen – og han sagde så, at de manglede en elev på kommunekontoret – om hun var interesseret.

Det var hun. Og sådan gik det til, at Vera som 15-årig i 1963 blev elev. På sin første arbejdsdag 1. juli blev hun mødt af en hund-

Vera Warncke foran det gamle rådhus i Løgumkloster.

rede meter lang kø af pensionister, der skulle have udbetalt deres pension i kontanter i en pose.

Lidt senere på dagen lå den første stak af flyttebeviser på hendes skrivebord, som tilflyttere havde været "oppe på kommunen" for at aflevere.

Opgaven var så at opdatere hovedkortet og afrejsekortet og sende kvittering til den gamle kommune.

- Ja, og så var jeg ligesom i gang med, hvad der skulle blive min hovedopgave fremover.

Fra kartotekskort til databaser

Flytninger var kun en del af opgaven. Kortene skulle også rettes til ved fødsler, når faderen til en nyfødt stod ved skranken med en fødselsattest – at nu var barnet altså født. Eller når bedemanden var forbi med dødsattest. Eller når statsamtet sendte besked om en skilsmisse.

Så Vera har været med gennem kartotekskort i tunge arkivskuffer, over hulkortet med maskinel udfyldelse af oplysningerne til CPR og den elektroniske overgang med databaser.

- Og vi sparede da meget tid, da vi bare skulle indtaste i CPR-systemet, men der var nu noget med de gamle kartotekskort, som de elektroniske systemer ikke havde. ✓

Vera Warncke har gemt fotos fra de mange år som ansat i Folkeregistret. Her ses hun selv i (fra venstre) 1967, 1971 og 1995. I midten ses et hovedkort, klar til udfyldelse. PRIVATFOTO

Sprog og kommunikation er nye kompetencer i Folkeregistret

I en mellemstor kommune som Furesø med godt 42.000 indbyggere er der to medarbejdere allokeret til Folkeregistret – og det ud af 20 medarbejdere i hele Borgerservice og Kontaktcentret.

— Det giver en sårbarhed, så derfor er strategien i en kommune som vores at gøre flere til generalister, så stort set alle kan klare de basale henvendelser til Folkeregistret. Og det handler for eksempel om simple flyttesager, logiværtserklæringer, indrejse med videre, fortæller Louise Steen Holmberg, souschef i Borgerservice i Furesø Kommune.

Og så er det kun de tunge sager med partshøring eller komplekse lovgivning, der sagsbehandles af specialister i Folkeregistret.

Derfor er de i gang med at oplære yderligere to nye medarbejdere, ligesom de allerede har oplært kolleger i Borgerservice i folkeregisteropgaverne.

Ledelsen har nemlig set et behov for nye kompetencer i Fol-

keregister og Borgerservice – blandt andet med afsæt i en erfaring, at folk, der har været rigtig mange år i Borgerservice, kan blive lidt hårde i tonen, fordi man ligesom har "hørt det hele før".

Spøgelsesborgere og fodboldspillere

- Vi vil gerne have medarbejdere, der har en blød tilgang til borgerne. Og det gælder både i

den måde, vi taler på og skriver til borgerne på. Blandt andet har vi ændret mange af vores parts-høringsbreve og breve til de såkaldte spøgelsesborgere, fordi brevene var meget firkantede og regelorienterede. De passede ikke til vores stil.

I Furesø har man lige ansat en medarbejder, der er uddannet journalist, og som blandet andet skal oplæres i Folkeregisteropgaverne – netop fordi hun har nogle kommunikative kompetencer. Ligesom hun også har gode engelske sprogkunderskaber.

- I Nordsjælland har vi en del udenlandske engelsktalende borgere, så derfor er det et krav, at man som ansat hos os kan sagsbehandle på engelsk. Vi har for eksempel et tæt samarbejde med fodboldklubben FC Nordsjælland, der ansætter engelsktalende spillere, siger Louise Steen Holmberg. ✓

I Furesø Kommune er strategien at gøre flere til generalister, fortæller Louise Steen Holmberg, souschef i Borgerservice.

PRIVATFOTO